

jorem excellentiam inter dona, quia etsi correspondeat nobiliori virtuti, id est, spei, tamen correspondet illi, modo minus perfecto, et excellenti, quam alia dona inferioribus virtutibus, scilicet per modum retractionis, et fugæ a malo. Recedere autem a malo non ita perfectum est sicut accedere ad bonum, licet via generationis sit prius, quia prior est recessus quam accessus ordine generationis, et dispositionis; ideoque: *Timor dicitur initium sapientiæ*, Psal. cx: *Et quod in timore Dei declinat omnis a malo*: Prov. xvi. Habet ergo se timor ut donum initiale, et primum, procedendo de imperfecto ad perfectum, et via generationis, licet correspondeat perfectiori virtuti spei, sed modo quodam dispositivo, et initiativo per modum fugæ a malo, non consummativo, et perfecto, prosequendo bonum. Temperantiæ autem respondet ut donum magis perfectum, et consummativum in retrahendo homines a delectationibus superfluis, et configendo timore carnes, quia licet hoc faciat etiam retrahendo, et fugiendo, tamen perfecta et consummata victoria in materia temperantiæ consistit in fugiendo delectationes noxias, juxta illud Apostoli I ad Corinth. v: *Fugite fornicationem*. Et ideo in hac materia principalior est timor, quia plus illas fugit, et abhorret. D. Thomas autem loquendo de donis via perfectionis, et consummationis solum consideravit in timore correspondentiam ad temperantiam in corpore articuli septimi, licet in ordine ad justificationem, et virtutes theologicas, ut ad spem, solum se habeat per modum ejusdam initii, aut dispositionis, ut sumitur ex solutione ad primum.

ARTICULUS IX.

Qui sint actus, et effectus donorum.

I. Quia proprium donorum est per ea reddi animum bene mobile a Spiritu sancto ad operandum ea quibus deducitur, et introducitur in vitam æternam superando omnes difficultates, quas sola humana ratio, et virtutes per eam regulatæ superare non possunt, nisi altiori Spiritu sancti instinctu, et regulatione perficiantur, ideo proprie actus donorum sunt illi, quibus specialiter accedimus per instinctum Spiritu sancti ad vitam æternam, ad quam tanto magis acceditur, quanto magis a præsentis sæculi blandimentis, et commoditatibus separamur. Et sic quia elongatio ab hoc mundo, ejusque voluptatibus, fastu, et divitiis, est accessio ad veram beatitudinem, quæ est vita æterna, ideo Christus Dominus Matth. v, octo beatitudines numeravit, id est, octo præcipuas operationes, quibus maxime elongamur ab hoc sæculo, et accedimus ad veram beatitudinem, segregando nos a falsa, et impeditiva illius; in quo multi homines errabant, quærentes beatitudinem in bonis hujus vitæ, cum potius ista sint valde impeditiva veræ beatitudinis, quia bona sensibilia sunt, quæ maxime spiritualibus opponuntur, deoque de relinqui debent. Hæc autem derelictio bonorum hujus vitæ, et dispositio, qua accedimus ad veram beatitudinem fit quidem per regulam rationis, et virtutes, modo humano, et secundum limitationem propriam, non vincendo omnes difficultates, quæ se possunt offerre usque ad perveniendum in vitam æternam, et sic sufficientes non sunt ad perveniendum in beatitudinem, sicut sunt operationes ab instinctu, et motione, seu

regulatione Spiritu sancti provenientes per dona, ideoque istæ donorum operationes simpliciter beatitudines nominantur, quia simpliciter ad beatitudinem nos faciunt pervenire, juxta quod dicitur Psal. cxlii: *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam*.

II. Sed inquires tria. Primum, quomodo explicentur istæ beatitudines, et quos effectus faciant in nobis: respondetur istas beatitudines ita distribui, et explicari a D. Thomas in quæstione lxxviii, art. iii, quod quædam pertinent ad exclusionem falsæ beatitudinis, et istæ sunt quatuor: quædam quæ pertinent ad dispositionem, et tendentiam ad veram et æternam beatitudinem, et istæ sunt aliæ quatuor, tamen distributæ, quod duæ pertinent ad disponendam vitam activam, duæ ad contemplativam. Qua ratione omnia quæ ad beatitudinem deducere possunt, includuntur. Unde licet plures operationes quam octo istæ beatitudines dari possint, omnes tamen ad ista octo genera reducuntur, et in istis continentur.

III. Ad remotionem falsæ beatitudinis pertinent tres primæ beatitudines, et octava, seu ultima, quæ est quasi aliarum septem confirmatio, et manifestatio, ut D. Thomas dicit articulo tertio citato ad quintum. Prima enim beatitudo quæ est paupertas spiritus, removet amorem inordinatum divitiarum, ne in illis ponamus cor tamquam in beatitudine, et fine ultimo: secunda beatitudo beati mites, removet inordinatas passiones irascibilis, ne in victoria, et vindicta inimicorum ponamus finem: tertia, beati qui lugent, removet inordinatas passiones delectationis, et gaudii, in quibus plures beatitudinem ponunt: *Quorum Deus venter est*, sed magis tristitiam, et luctum assumit de tem-

poralibus: octava, beati qui persecutionem patiuntur, removet favorem, et applausum humanum, ut significat D. Thomas solutione ad sextum, et magis patitur persecutionem ne recedat a via justitiæ.

IV. Ad dispositionem veræ beatitudinis per opera vitæ activæ ordinantur quarta et quinta beatitudo, quia quarta beatitudo est sitire, et esurire justitiam, hoc est, ardenti corde omnibus reddere quæ debita sunt: quinta autem beatitudo, beati misericordes est non solum debita, sed etiam gratuita reddere aliis per misericordiam, et eleemosynam, non solum amicis, et propinquis, sed etiam extraneis, et inimicis.

V. Ad dispositionem autem beatitudinis per vitam contemplativam ordinantur sexta et septima beatitudo, scilicet purgatio cordis per munditiam, sive qua contemplatio non perficitur, et sic dicitur: *Beati mundo corde*, quæ est sexta beatitudo. Et pax illa quæ exsuperat omnem sensum, et ebriat spiritum, et est opus justitiæ, et sic dicitur: *Beati pacifici*, quæ est septima beatitudo.

VI. Secundo inquires, quomodo si sunt septem dona, ponuntur octo beatitudines, et quomodo Lucas solum ponit quatuor, Matthæus octo: respondetur octavam beatitudinem pertinere ad septem præcedentes quasi confirmationem, et manifestationem earum, ut docet S. Thomas solutione ad quintum. Continet enim quamdam firmitatem animi, ne propter humanas persecutiones recedat ab his quæ per alias septem beatitudines, et septem dona fiunt, et sic facit ut homo non quærat favorem, et applausum hominum, sed potius persecutiones eorum sustineat. Unde septem beatitudines pertinent ad septem dona, octava autem beatitudo firmitatis in perse-

cutionibus per omnia dona **versatur**. De quatuor autem **beatitudinibus** quas Lucas numerat, **dicimus** cum D. Thoma articulo **sexto** illas fuisse enumeratas a Domino **in alio** sermone quem habuit ad **turbas** descendendo de monte, ut **expresse** dicitur Lucæ VI. Et quia **turbis** loquebatur, noluit Dominus **nisi** illa tantum eis proponere **quæ remouent** falsam beatitudinem, **quam** plures præsertim ex vulgo **ponunt** in bonis hujus sæculi, et **sic solum** numeravit paupertatem, et **esuriem** seu laborem, fletum **oppositum** delectationi, odium seu **persecutionem** hominum oppositam **favori**, et applausui. In sermone **vero** habito ad discipulos ut ad **perfectiores**, etiam alias quatuor **beatitudines** addidit, quæ pertinent ad **dispositionem** pro vera beatitudine. **Unde** colliges non esse necesse **omnia** dona semper exerceri ab **omnibus**, licet omnia sint necessaria **ad salutem** pro occasione, et **tempore**; sicut nec omnia præcepta **affirmativa** exercere oportet nisi pro **loco**, et tempore, nec omnes virtutes **semper** exercentur.

VII. Tertio inquires, an istæ **beatitudines** contineant solum **opera** supererogationis, et consilii: **an etiam** præcepti, et communiter **facta**; **respondetur** omnia complecti **secundum** quod speciali instinctu **Spiritus sancti** fiunt in ordine **ad beatitudinem**. Licet enim **plura** sint opera ex objecto suo **magna**, et **extraordinaria**, ut totalis **abjectio** diuitiarum per paupertatem **spiritus**, tranquillitas omnium **passionum**, tolerantia persecutionum **hujus vitæ**, etc. tamen alia sunt **quæ licet** in se non sint magna, **respectu** tamen hujus subjecti **infirmi**, et **difficultatibus** pluribus **circumdati** magna sunt, et egent **peculiari dono**, et motione **Spiritus sancti**, sine

qua non vincet illas difficultates, et sic uti moderate diuitiis etiamsi non relinquuntur omnino, etiam pertinere potest ad paupertatem **spiritus**, et non frangi persecutionibus, et tentationibus ordinariis, præsertim multo tempore, beatitudo esse potest.

VIII. De fructibus Spiritus sancti sufficiunt quæ S. Thomas dicit, quæstione LXX. Nec enim distinguuntur fructus ab operibus donorum, et virtutum, sed illos dicunt cum quadam connotatione delectationis, et gustus, quo fiunt, ut D. Thomas advertit 2-2, quæstione CLVII, articulo secundo ad tertium, ideoque nihil prohibet aliquid esse virtutem, et beatitudinem, et fructum. Est enim fructus ultimum quod producit ab arbore, et cum suavitate percipitur. Ultimum quod arbor nostra producit Spiritu sancto rigata sunt actus, et effectus relictis, aut imperati ex donis, et virtutibus, et ideo cum percipiuntur cum quadam delectatione spiritus, dicuntur fructus Spiritus sancti, quod præcipue relucet in illis duodecim quos Paulus numerat, et S. Thomas explicat quæstione LXX, articulo III. Beatitudo autem etsi fit fructus, quia est actus doni, plus addit, nempe excellentiam quamdam inter ista opera, quibus acceditur ad vitam æternam, ut ibi docet S. Thomas articulo secundo.

IX. Quæ beatitudines, et qui fructus ex his duodecim (qui sunt principales inter alios) respondeant singulis donis, S. Thomas exacte tractat cum de singulis donis agit, scilicet 2-2, quæstione VIII, articulo VII et VIII, et quæstione IX, articulo IV, et quæstione XIX, articulo XII, et quæstione XLV, articulo VI, et quæstione LII, articulo IV, et quæstione CXXI, articulo secundo, et quæstione CXXIX, articulo secundo.

Videantur ibi, nec enim de istis est et Thomæ, XXI Aprilis MDCXLIV, specialis difficultas. Ad honorem cum essemus Cæsaraugustæ in expeditione Catalonica. Domini nostri Jesu Christi crucifixi, Beatissimæ Virginis, B. Dominici,

Hucusque exemplaria nobis stylo cudenda reliquit auctor: ab hinc subjiciemus materias theologicas, quas publica lectione Compluti dictavit.